

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 764/2015-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) vo veci sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, prostredníctvom ktorej koná jej konateľka a advokátka JUDr. Klaudia Azariová, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 173/2009, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 173/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 173/2009 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jej právnej zástupkyne AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2015 osobne doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, prostredníctvom ktorej koná jej konateľka a advokátka JUDr. Klaudia Azariová, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 173/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka uzavrela 31. januára 2008 so žalovanými v 1. až 3. rade (ďalej len „žalovaní“) ako kupujúcimi kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol predaj nehnuteľností bližšie špecifikovaných v zmluve.

Sťažovateľka a žalovaní sa v kúpnej zmluve dohodli, že kúpna cena v celkovej sume 6 000 000 Sk jej bude vyplatená v troch častiach, pričom poslednú tretiu časť kúpnej ceny žalovaní zaplatia prostredníctvom Prvej stavebnej sporiteľne, a. s., po zdokladovaní účelu použitia finančných prostriedkov. Sťažovateľka odovzdala nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom predaja, do užívania žalovaným, títo však tretiu časť kúpnej ceny neuhradili. Dňa 10. júna 2008 sťažovateľka adresovala žalovaným výzvu na zaplatenie tretej časti kúpnej ceny. Žalovaní na uvedenú výzvu reagovali podaním, v ktorom poukázali na nesplnenie podmienok kúpnej zmluvy zo strany sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka doručila 2. júla 2008 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým by okresný súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť tretiu časť kúpnej ceny. Okresný súd vydal 8. apríla 2009 platobný rozkaz, ktorým žalovaným uložil povinnosť sťažovateľke spoločne a nerozdielne zaplatiť sumu 12 713,27 € s príslušenstvom (ďalej len „platobný rozkaz z 8. apríla 2009“). Proti platobnému rozkazu okresného súdu podali žalovaní odpor, v ktorom uviedli, že *„k vyplateniu žalovanej sumy... nenastali zmluvné dôvody a termín vyplatenia nastane až v budúcnosti a že si uplatňujú kompenzáciu nákladov vynaložených na opravu nehnuteľností, ktoré im vraj jednoznačne spôsobilá sťažovateľka“*.

V nadväznosti na uvedené skutkové okolnosti sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Od podania návrhu na začatie konania uplynulo už sedem rokov, pričom stále nie je vo veci rozhodnuté a to ani na súde prvého stupňa. Okresný súd Košice I doteraz nevyniesol žiadny rozsudok, ktorým by došlo k rozhodnutiu vo veci samej a odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. ... Sťažovateľka uvádza, že v období od konca roka 2013 (október 2013) až po september 2014 súd vôbec nekonal, nepredložil súdny spis ustanovenému znalcovi... znalec mohol vypracovať znalecký posudok až po tom ako spis, ktorý od marca roku 2014 do septembra roku 2014 putoval z krajskej prokuratúry následne na generálnu prokuratúru a to kvôli podľa nášho názoru neopodstatnenému podnetu a neskôr opakovanému podnetu odporcov na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom, voči uzneseniu, ktorým Krajský súd Košice rozhodol o nariadení

predbežného opatrenia. Predbežné opatrenie ukladalo odporcom zložiť do úschovy súdu peňažnú sumu 12 713,27 EUR, ktorej zaplatenie je predmetom tohto konania.“

Ku kritériám, ktoré ústavný súd štandardne uplatňuje pri rozhodovaní o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (zložitosť veci a správanie sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania), sťažovateľka uvádza:

„... nezaplatenie kúpnej ceny za prevod vlastníckeho práva k predmetu kúpy je súčasťou štandardnej agendy všeobecných súdov a existuje k tejto otázke ustálená judikatúra. Úlohou súdu je nastoliť právnu istotu v predmetnej veci. Aj podľa názoru sťažovateľky nie je vec právne ani skutkovo zložitá, preto nie je možné ospravedlniť dobu, počas ktorej mal Okresný súd Košice I vo veci konať a právoplatne rozhodnúť. Sme presvedčení, že my ako právni zástupcovia sťažovateľky a ani sťažovateľka osobne, sme svojim konaním nijako neprispeli k predĺženiu zmieňovaného konania.“

Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd v napadnutom konaní „postupoval neracionálne a zmätočne, v uvedenom konaní buď nekonal vôbec, alebo konal s neprimeraným časovým odstupom, a to už od samotného začiatku. V priebehu konania bolo tak niekoľko časových období, kedy súd nekonal vôbec, nevytýčil pojednávanie na dlhé časové obdobie (obdobie od 8. 10. 2013 do 20. 5. 2015, t. j. 1,5 roka), odročoval pojednávanie bez závažného dôvodu, resp. nezabezpečil účasť odporcov, čím im umožnil zneužiť inštitút odročenia. Poukazujeme na skutočnosť, že predmetné konanie trvá odo dňa podania návrhu (2. 7. 2008) už viac ako 7 rokov. Počas tohto obdobia bolo nariadených 10 pojednávaní, z toho riadne sa uskutočnilo len prvé pojednávanie nariadené na deň 3. 2. 2010, a posledné pojednávanie dňa 1. 7. 2015, ktoré bolo opäť odročené z dôvodu, že odporca v 3. rade vzniesol námietku zaujatosti voči vec pojednávajúcej sudkyňi. Zvyšných osem pojednávaní nariadených v období od mája 2010 do mája 2015 bolo odročených z dôvodu na strane súdu (dňa 5. 5. 2010, 21. 11. 2012 a 5. 3. 2013), resp. na návrh odporcov (dňa 12. 05. 2010, 4. 9. 2012, 11. 6. 2013, 8. 10. 2013 a 20. 5. 2013).“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C/173/2009 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950).

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C/173/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 4.000 €, ktoré je Okresný súd Košice I povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu vyplatiť sťažovateľke na účet právneho zástupcu sťažovateľky.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 355,70 € do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu...“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 764/2015-28 z 11. novembra 2015 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 72/15 doručenom ústavnému súdu 8. decembra 2015 poukázal na procesné úkony vykonané v napadnutom konaní a ďalej uviedol, že *„Istá miera skutkovej náročnosti je v konaní prítomná, pretože bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie a následne aj kontrolné znalecké dokazovanie. Súd sa musel zaoberať aj rôznymi procesnými návrhmi účastníkov konania; žiadosťami o oslobodenie od platenia od súdnych poplatkov, návrhom na nariadenie predbežného opatrenia a tiež opravnými prostriedkami, ktoré účastníci konania podali proti rozhodnutiam súdu. Aj správaním sa účastníkov konania, keďže na základe ich žiadostí boli 3 termíny pojednávania preročené, došlo k predĺženiu celkovej doby konania. Do určitej miery k predĺženiu konania prispel aj znalec [REDAKOVANÉ], ktorý vypracovával kontrolný*

znalecký posudok od 28. 10. 2013 do 30. 1. 2015. Na základe vyššie uvedeného mám za to, že doterajšiu dĺžku konania nemožno jednoznačne pripočítať na vrub Okresného súdu Košice I, pretože tento vo veci v zásade konal plynulo a nevyskytli sa žiadne obdobia absolútnej nečinnosti súdu.“. Predseda okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Dňa 16. decembra 2015 vyzval ústavný súd právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila k vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie predsedu okresného súdu k sťažnosti na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 12. januára 2016 oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, a k vyjadreniu predsedu okresného súdu predovšetkým uviedla:

„... na návrh odporcov bolo odročených k dnešnému dňu až 6 termínov pojednávania (dňa 12. 05. 2010, 4. 9. 2012, 11. 6. 2013, 8. 10. 2013, 20. 5. 2015 a 9. 12. 2015), sme toto názoru, že Okresný súd Košice I odročoval pojednávania bez závažného dôvodu, nedostatočne skúmal dôvody odročenia, čím umožnil odporcom zneužitie inštitútu odročenia a oddialenia meritórneho rozhodnutia. K námietke Okresného súdu Košice I, že práve znalec [REDAKOVANÉ] predĺžil celé konanie, keďže vypracovával znalecký posudok od 28. 10. 2013 do 30. 1. 2015 uvádzame nasledovné: súdny spis bol ustanovenému znalcovi [REDAKOVANÉ] predložený až v septembri 2014, znalec mohol teda vypracovať znalecký posudok až po tom, ako spis, ktorý od marca 2014 do septembra roku 2014 putoval z krajskej prokuratúry následne na generálnu prokuratúru. Z uvedeného vyplýva, že nemožno jednoznačne konštatovať, že by práve [REDAKOVANÉ] predĺžil celé konania. Okresný súd Košice I jednak postupoval neracionálne a zmätočne, v uvedenom konaní buď nekonal vôbec, alebo konal s neprimeraným časovým odstupom, a to už od samotného začiatku, predovšetkým však odročoval pojednávania bez závažného dôvodu, resp. nezabezpečil účasť odporcov, čím im umožnil opakovane zneužiť inštitút odročenia, Okresný súd Košice I nevyužil všetky dostupné nástroje na to, aby zabezpečil rýchle skončenie veci a nastolenie stavu právnej istoty účastníkov konania.“

Sťažovateľka si prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zároveň uplatnila úhradu trov konania v celkovej sume 537,59 €.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo sťažnosti, z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 173/2009 a z písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

1. Dňa 2. júla 2008 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky proti žalovaným o zaplatenie sumy 12 713,27 € s príslušenstvom z titulu doplatenia kúpnej ceny, ktorej súčasťou bola žiadosť o oslobodenie od platenia súdneho poplatku (konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 19 Ro 2280/08).

2. Okresný súd uznesením sp. zn. 19 Ro 2280/2008 z 27. augusta 2008 sťažovateľke oslobodenie od platenia súdnych poplatkov nepriznal, proti označenému uzneseniu sťažovateľka podala 22. septembra 2008 odvolanie. Na rozhodnutie o odvolaní bol 7. októbra 2008 spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením sp. zn. 6 Co 236/2008 z 25. novembra 2008 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil (spis bol okresnému súdu vrátený 9. januára 2009).

3. Dňa 2. marca 2009 okresný súd sťažovateľku vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh; sťažovateľka ho zaplatila 9. marca 2009.

4. Platobným rozkazom z 8. apríla 2009 okresný súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť sťažovateľke spoločne a nerozdielne sumu 12 713,27 € s príslušenstvom, žalovaní podali 5. mája 2009 proti nemu odpor, a preto bol spis prevedený do registra „C“ a bola mu pridelená sp. zn. 11 C 173/2009.

5. Dňa 29. mája 2009 okresný súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k rozhodnutiu vo veci bez nariadenia pojednávania podľa § 115a ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a k podanému odporu a žalovaných na vyjadrenie k sťažovateľkou uplatnenému nároku; okresný súd zároveň žalovaných vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor.

6. Dňa 17. júna 2009 žalovaní doručili okresnému súdu vyjadrenie a zároveň odvolanie proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor z 29. mája 2009.

7. Dňa 24. júna 2009 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie k odporu proti platobnému rozkazu z 8. apríla 2009.

8. Dňa 7. júla 2009 okresný súd vyzval žalovaných na zdokladovanie majetkových a osobných pomerov na účely rozhodnutia o žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a sťažovateľku na zaslanie rovnopisov jej návrhu z 24. júna 2009, ktoré boli okresnému súdu doručené 18. augusta 2009.

9. Dňa 14. septembra 2009 okresný súd opätovne vyzval žalovaných na zdokladovanie majetkových a osobných pomerov; žalovaní 13. októbra 2009 vzali späť svoju žiadosť o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za podaný odpor a zároveň oznámili, že súdny poplatok bol zaplatený 10. júna 2009.

10. Dňa 15. októbra 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 3. február 2010.

11. Sťažovateľka požiadala 2. februára 2010 okresný súd o vypočutie mimo pojednávania vzhľadom na jej plánovanú neprítomnosť na pojednávaní nariadenom na 3. február 2010.

12. Dňa 3. februára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. máj 2010 z dôvodu výsluchu sťažovateľky.

13. Dňa 1. marca 2010 sťažovateľka predložila okresnému súdu k žiadosti o vypočutie mimo pojednávania potvrdenie o svojom zdravotnom stave a zároveň vyjadrenie vo veci, okresný súd ho 4. marca 2010 doručoval žalovaným a zároveň predvolal sťažovateľku na výsluch, ktorý sa mal uskutočniť 5. mája 2010.

14. Dňa 26. marca 2010 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh na vykonanie dôkazu, v zmysle ktorého okresný súd 12. apríla 2010 vyzval Prvú stavebnú sporiteľňu, a. s., na vyjadrenie k veci.

15. Dňa 29. apríla 2010 sťažovateľka doručila okresnému súdu svoje vyjadrenie k tvrdeniam žalovaných predneseným na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 3. februára 2010.

16. Dňa 5. mája 2010 sa uskutočnil informatívny výsluch sťažovateľky.

17. Dňa 12. mája 2010 bolo pojednávanie odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne na neurčito.

18. Dňa 30. septembra 2010 okresný súd vyzval účastníkov konania na predloženie otázok súdnemu znalcovi na účely vypracovania znaleckého posudku (otázky boli okresnému súdu doručené žalovanými 4. novembra 2010 a sťažovateľkou 15. novembra 2010).

19. Dňa 16. februára 2011 okresný súd uznesením č. k. 11 C 173/2009-309 nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil súdneho znalca z odboru stavebníctva, ktorému uložil vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní od doručenia spisového materiálu (ďalej len „uznesenie zo 16. februára 2011“).

20. Sťažovateľka podala 7. marca 2011 proti uzneseniu okresného súdu zo 16. februára 2011 odvolanie, spis bol 28. marca 2011 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom opravnom prostriedku.

21. Krajský súd o odvolaní rozhodol 31. mája 2011 uznesením sp. zn. 11 Co 109/2011, ktorým odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu zo 16. februára 2011 odmietol (spis bol vrátený okresnému súdu 28. júna 2011).

22. Dňa 15. augusta 2011 okresný súd zaslal spis súdnemu znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku, ktorý okresnému súdu 10. októbra 2011 oznámil, že miestne šetrenie sa uskutoční 27. októbra 2011.

23. Dňa 12. decembra 2011 okresný súd vyzval súdneho znalca na predloženie vypracovaného znaleckého posudku, znalec ho predložil okresnému súdu 31. januára 2012. Okresný súd priznal súdnemu znalcovi znalečné 2. februára 2012.

24. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 27. februára 2012 vyjadrenie k znaleckému posudku, ktoré doplnila podaním doručeným okresnému súdu 5. marca 2012; podania sťažovateľky boli doručované žalovaným v júli 2012, ktorí svoje stanovisko doručili okresnému súdu 31. augusta 2012.

25. Dňa 30. marca 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 4. september 2012. Pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na 21. november 2012 z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky a jej právnej zástupkyne.

26. Dňa 10. septembra 2012 okresný súd doručoval stanovisko žalovaných k znaleckému posudku sťažovateľke. Sťažovateľka sa k nemu vyjadrila v podaní doručenom okresnému súdu 27. septembra 2012. Okresný súd následne 10. októbra 2012 doručoval vyjadrenie sťažovateľky žalovaným.

27. Pojednávanie nariadené na 21. november 2012 bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené na 5. marec 2013, pričom aj toto pojednávanie bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené opätovne na neurčito.

28. Dňa 2. apríla 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 11. jún 2013.

29. Dňa 13. mája 2013 bola okresnému súdu doručená žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na 11. jún 2013 z dôvodu dlhodobo plánovanej dovolenky právneho zástupcu žalovaných a z dôvodu, že títo trvajú na osobnej prítomnosti právneho zástupcu, na základe čoho bolo pojednávanie preročené na 8. október 2013.

29. Sťažovateľka 6. júna 2013 požiadala okresný súd o nariadenie skoršieho termínu pojednávania a zároveň podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia, na základe čoho bola 3. júla 2013 okresným súdom vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku.

30. Uznesením č. k. 11 C 173/2009-415 z 27. júna 2013 okresný súd uložil žalovaným spoločne a nerozdielne zložiť do súdnej úschovy sumu 12 713,27 € (ďalej len „uznesenie z 27. júna 2013“), proti ktorému 10. júla 2013 žalovaný v 3. rade a 12. júla 2013 žalovaní spoločne podali odvolanie. Okresný súd 6. augusta 2013 vyzval žalovaných na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a zároveň ho doručoval sťažovateľke.

31. Dňa 13. augusta 2013 sťažovateľka požiadala o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a 23. augusta 2013 doručila okresnému súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu žalovaných proti uzneseniu z 27. júna 2013.

32. Dňa 9. septembra 2013 okresný súd dopytoval Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach v súvislosti s preukázaním majetkových pomerov sťažovateľky; odpoveď bola okresnému súdu zaslaná 23. septembra 2013.

33. Žalovaní doručili okresnému súdu 3. októbra 2013 žiadosť o vypracovanie kontrolného znaleckého posudku a doplnenie podania.

34. Dňa 8. októbra 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku. Okresný súd uznesením č. k. 11 C 173/2009-474 z 18. októbra 2013 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie a ustanovil súdneho znalca z odboru stavebníctva (ďalej len „uznesenie z 18. októbra 2013“).

35. Dňa 22. októbra 2013 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 27. júna 2013, ktorý ho 21. novembra 2013 uznesením sp. zn. 5 Co 499/2013 potvrdil; spis bol vrátený okresnému súdu 10. januára 2014.

36. Dňa 14. januára 2014 bol súdnemu znalcovi predložený spis na účely vypracovania kontrolného znaleckého posudku.

37. Dňa 5. marca 2014 Okresná prokuratúra Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) požiadala okresný súd o zaslanie spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie na vybavenie podnetu na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 5 Co 499/2013 z 21. novembra 2013, vzhľadom na to bol spis vyžiadaný od súdneho znalca; súdny znalec spis vrátil okresnému súdu 10. marca 2014, tento bol následne predložený okresnej prokuratúre.

38. Dňa 4. júna 2014 bol okresnému súdu vrátený spis Krajskou prokuratúrou v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“); okresný súd zároveň uznesením sp. zn. 11 C 173/2009 vrátil žalovaným sumu 12 713,27 € (zložená zábezpeka).

39. Dňa 16. júna 2014 krajská prokuratúra opätovne požiadala okresný súd o zaslanie spisu na účely vybavenia opakovaného podnetu na podanie mimoriadneho dovolania podaného žalovanými; spis bol krajskej prokuratúre zaslaný 23. júna 2014.

40. Dňa 14. augusta 2014 žalovaní zložili do súdnej úschovy sumu 12 713,27 €.

41. Dňa 8. septembra 2014 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vrátila okresnému súdu spis, ktorý bol zapožičaný na účely vybavenia opakovaného podnetu žalovaných na podanie mimoriadneho dovolania.

42. Dňa 16. septembra 2014 bol spis predložený súdnemu znalcovi na účely vypracovania znaleckého posudku, ktorý 11. novembra 2014 požiadal okresný súd o predĺženie lehoty na predloženie kontrolného znaleckého posudku z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 C 173/2009 z 19. novembra 2014

súdnemu znalcovi predĺžil lehotu na predloženie kontrolného znaleckého posudku do 30. januára 2015.

43. Dňa 17. januára 2015 sa uskutočnila miestna obhliadka nehnuteľností na účely vypracovania kontrolného znaleckého posudku. Kontrolný znalecký posudok bol okresnému súdu predložený 30. januára 2015. Dňa 12. februára 2015 sa ku kontrolnému znaleckému posudku vyjadrila sťažovateľka.

44. Dňa 16. februára 2015 okresný súd nariadil pojednávanie na 20. máj 2015 a následne uznesením č. k. 11 C 173/2009-616 z 23. februára 2015 priznal súdnemu znalcovi znalečné (ďalej len „uznesenie z 23. februára 2015“).

45. Dňa 11. mája 2015 právny zástupca žalovaných požiadal o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie nariadeného pojednávania na okresnom súde s pojednávaním nariadeným na Najvyššom súde Slovenskej republiky, na základe čoho okresný súd pojednávanie nariadené na 20. máj 2015 odročil na 1. júl 2015.

46. Okresný súd vykonal 29. mája 2015 opravu výroku uznesenia z 23. februára 2015.

47. Žalovaní doručili okresnému súdu 24. júna 2015 podanie označené ako „*vyjadrenie nedôvery sudkyne*“.

48. Dňa 1. júla 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na účely predloženia námietky zaujatosti žalovaných na rozhodnutie krajskému súdu. Okresný súd vyzval 9. júla 2015 žalovaných na zaplatenie súdneho poplatku za podanú námietku zaujatosti; súdny poplatok bol zaplatený 13. júla 2015 a následne 6. augusta 2015 bol spis predložený na rozhodnutie o námietke zaujatosti krajskému súdu.

49. Dňa 10. augusta 2015 krajský súd uznesením sp. zn. 12 NcC 31/2015 rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania vo veci; spis bol okresnému súdu vrátený 23. septembra 2015.

50. Dňa 29. septembra 2015 okresný súd nariadil pojednávanie na 9. december 2015, ktoré bolo odročené z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalovaných na 12. január 2016.

51. Na pojednávaní nariadenom na 12. január 2016 okresný súd vyhlásil vo veci rozsudok. V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sa spis nachádzal u zákonnej sudkyne, ktorá písomne vyhotovovala rozsudok z 12. januára 2016.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet posudzovaného konania (zaplatenie sumy 12 713,27 € z titulu doplatku kúpnej ceny) po skutkovej ani právnej stránke nemožno považovať za taký zložitý, aby odôvodňoval doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania (zatiaľ v trvaní viac

ako sedem rokov). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že táto sporová agenda tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto vec nemožno považovať za právne zložitú. Nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania a následne kontrolného znaleckého dokazovania na zistenie väd na nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom kúpnej zmluvy medzi účastníkmi napadnutého konania, a následného uplatnenia primeranej zľavy z dohodnutej kúpnej ceny signalizuje vyššiu mieru skutkovej zložitosti veci, ktorou argumentuje vo svojom vyjadrení k sťažnosti aj predseda okresného súdu.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že nezistil žiadne významnejšie skutočnosti, prostredníctvom ktorých by sťažovateľka prispela k vzniku priet'ahov v napadnutom konaní. Zo spisu síce vyplýva, že sťažovateľka sa pojednávania nariadeného na 3. február 2010 nezúčastnila, svoju neúčast' na pojednávaní však ospravedlnila potvrdením o zdravotnom stave, ktorý jej v účasti na nariadenom pojednávaní bránil. Svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 4. september 2012 síce sťažovateľka ani jej právna zástupkyňa neospravedlnili, avšak táto ojedinelá neospravedlnená neúčast' sťažovateľky nemôže mať aj vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania zásadnejší vplyv na vznik priet'ahov v tomto konaní.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 11 C 173/2009, ktoré sa začalo 2. júla 2008, trvá viac ako 7 rokov a dosiaľ nie je

právoplatne skončené (aj keď okresný súd vo veci už rozhodol rozsudkom z 12. januára 2016).

Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že doterajší priebeh napadnutého konania charakterizuje predovšetkým neefektívny postup okresného súdu. Z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne došlo k odročeniu pojednávania celkovo trikrát, a to 12. mája 2010, 21. novembra 2012 a 5. marca 2013. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06, III. ÚS 399/2011), že personálne problémy, ku ktorým patrí aj dlhodobá práceneschopnosť zákonného sudcu a nedostatočné personálne obsadenie všeobecného súdu, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02, III. ÚS 399/2011). K takýmto personálnym problémom vyžadujúcim si prijatie zodpovedajúcich opatrení možno zaradiť síce krátkodobú, ale opakujúcu sa práceneschopnosť zákonného sudcu, ktorá v konkrétnych okolnostiach prípadu spôsobila predĺženie konania o takmer rok.

V napadnutom konaní možno identifikovať aj krátkodobé obdobia nečinnosti okresného súdu, a to v období od februára 2012, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie k znaleckému posudku, do septembra 2012, keď sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, v rámci ktorého vykonal okresný súd len jednoduchý úkon doručovania podania účastníka konania, a v období od januára 2015, keď bol okresnému súdu predložený znalecký posudok, do júla 2015, keď sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, v rámci ktorého okresný súd rozhodol len o priznaní odmeny súdnemu znalcovi. Navyše, zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd pojednávanie nariadené na 4. september 2012 odročil aj z dôvodu zabezpečenia doručovania stanoviska žalovaných k znaleckému posudku, ako aj k vyjadreniu sťažovateľky týkajúcej sa znaleckého posudku (stanovisko žalovaných doručené okresnému súdu 31. augusta 2012). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že vyjadrenie sťažovateľky k znaleckému posudku, ktoré mal okresný súd k dispozícii už začiatkom marca 2012, bolo žalovaným spoločne so znaleckým posudkom doručované až v júli 2012, preto v konečnom dôsledku samotný dôvod odročenia

pojednávania nariadeného na 4. september 2012 nemožno pripísať na vrub účastníkom konania, ale samotnému okresnému súdu.

Obranu okresného súdu založenú na tvrdení, že „Do určitej miery k predĺženiu konania prispel aj znalec [REDAKOVANÉ], ktorý vypracovával kontrolný znalecký posudok od 28. 10. 2013 do 30. 1. 2015“, ústavný súd neakceptuje a v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že okresný súd síce uznesením z 18. októbra 2013 nariadil vo veci kontrolné znalecké dokazovanie a ustanovil súdneho znalca z odboru stavebníctva, avšak spis bol súdnemu znalcovi z dôvodu nevyhnutnosti rozhodnutia o opravných prostriedkoch odvolacím súdom predložený až v januári 2014. Okrem toho súdny znalec spis na žiadosť okresného súdu vrátil v marci 2014 z dôvodu jeho vyžiadania okresnou prokuratúrou a následne krajskou prokuratúrou, pričom opätovne predložený bol súdnemu znalcovi až v septembri 2014 a samotný znalecký posudok bol vypracovaný k 30. januáru 2015.

V nadväznosti na námietku sťažovateľky, podľa ktorej okresný súd odročoval pojednávania na žiadosť žalovaných, resp. ich právneho zástupcu, bez závažného dôvodu, ústavný súd zdôrazňuje, že posúdenie opodstatnenosti dôležitého dôvodu v súlade s § 119 ods. 1 OSP na odročenie pojednávania patrí výlučne do právomoci konajúceho súdu (m. m. I. ÚS 68/98). V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci boli z dôvodov na strane žalovaných odročené pojednávania nariadené na 11. jún 2013, 20. máj 2015 a 9. december 2015. S prihliadnutím na skutočnosť, že pojednávania boli preročené len na relatívne krátke obdobie (pojednávanie nariadené na 20. máj 2015 bolo odročené na 1. júl 2015 a pojednávanie nariadené na 9. december 2015 bolo odročené na 12. január 2016), je bez právneho dôvodu zaoberať sa závažnosťou dôvodu pre odročenie týchto pojednávanií, keďže ich odročením nedošlo k podstatnému predĺženiu napadnutého konania. Pojednávanie nariadené na 11. jún 2013 bolo síce odročené na 8. október 2013, avšak dôvodom pre takéto preročenie bola účasť právneho zástupcu žalovaných na dlhodobo plánovanej dovolenke (čo právny zástupca preukázal okresnému súdu predložením relevantných dokladov), pričom okresnému súdu bolo predložené aj potvrdenie o tom, že žalovaní na osobnej účasti svojho právneho zástupcu na pojednávaní trvajú. Z uvedených dôvodov sa ústavný súd nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky, že odročovaním pojednávanií okresným súdom na

žiadosť právneho zástupcu žalovaných došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní.

Na základe uvedeného ústavný súd, zohľadňujúc najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania a neefektívny postup okresného súdu, dospel k záveru, že okresný súd vo veci s'ťažovateľky spôsobil vznik zbytočných priet'ahov, čím porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 173/2009 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, ktoré uplatňuje aj ESLP pri rozhodovaní o spravodlivom finančnom zadosťučinení podľa čl. 41 dohovoru, ktoré priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania, ako aj s prihliadnutím na neefektívny postup okresného súdu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľke priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 €, čo predstavuje sumu 279,66 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €, čo spolu predstavuje sumu 296,44 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, keďže právna zástupkyňa sťažovateľky je platcom DPH; celková odmena za poskytnuté právne služby tak predstavuje sumu 355,73 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Za podanie doručené ústavnému súdu 12. januára 2016 ústavný súd vzhľadom na jeho obsah úhradu nepriznal. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2016